

נייע יידישע צייטונג

די נייע יידישע צייטונג
 צווייטע יעדען
 מאַנטאָג
 אונד דאָנערסטאָג.
 פרענטוראַציאָנס-פּרייזען:
 נאַנציערונג 7 טל. 50 קר.
 האַלבערונג 3 " 50
 צווייטע יעדען 1 " 75

דיא רעדאַקציאָן
 אונד אדמיניסטראַציאָן
 בעפּינגעס זיד
 Schiffmannsgasse 6, Budapest,
 וואָהין אײך דיא פרענטוראַציאָנס
 פּעלדער צו זענדען זינד.
 אינזעראַמע
 ווערדען ביליאַנס כּערעכענט.

שנת תרמ"ג ל'ק. Budapest, Donnerstag 23. August 1883. כ"ה בודאפּעסט כּ מנחם אב

דיא עלעקטרישע אויסשטעללונג אין וויען.

דער קראַנזפּרין דער אָסטערייכ-אונגאַר'דיגער מען מאַנאַרכ'יאַ דיא האט אס 10. דיעזעס מאַנאַטעס אין וויען דיא אויסשטעללונג עראַפּאָנעט. וועלכע דער "עלעקטריציטאַט" געווינדעט אַזאַ אונד וועלכע געאייגנעט אַזאַ, דער מענשהיים דיא גראַסטען דיענסטעס צו ערווייזען; דען דיעזעס נאַטורקראַפּט דיא וויר וויסער אַנשטען אַנטווערן לענדער אַזאַ איינפאַכע וויען צו ערקלאַרען פּערזענלעך וויר שאַן יעצט פּערזענדעט. פּאַר אונס צו שרייבען, צו צייכען אונד צו שרעקען, אונד צוואַר זאָ שנעל אונד אַזאַ זאָ ווייסע ענטפּערונגען, דאָס מאַן אַהרע געשווינדיקייט גיר מיט דערעניגען דעס ברייטעס פּערזענלעכען קאַנן דיא עלעקטריציטאַט קאַן אבער אַזאַ פּאַר אונס דיא מאַכטיגסטען אַרבייטען בעזאָרד גען; זאָ זעט אַלע אַלע וויאַ מאַשינען אין בעיער גונג, זאָנט, האַמעט, שניידער אונד באַהרש; דיא בעייכטעס נאַנצע שטאַטען, דאָס זאָ מאַנעלל ערשינען; זאָ זיעטעס אונס דען דאַספּאַ ביאַ אייגענבאַהען, מיהלען אונד אַנדערען גראַסען אַזאַ לאַנגען קורץ זאָ וויר מיט דער צייט אונדער קראַפּט מינסטער אונד ביליאַנסטער אַרבייטער ווערדען.
 ווען וויר זין דיעזע נאַטורקראַפּט בעטראַכט טען, זאָ מען וויר אין דען שטיב הונדקען פּאַר דעס שאַפּער דער זאָלע קראַפּטע אין דיא נאָטור געלענט, אונד וויען אלעמאַכט בעזאָנדערע אַזאַ רופּען:

אתה האל עשה פלא הודעת בעמס עקר'
 דוא ביז דער אלעמאכטער דער וואַנדער טרום.
 דוא האט היינצאלעמאכט פּאַר אללע וועלט בער וויען!"

אונד עס ניכט וואַנדרבאַר, ווען איינע אונד גרייפּאָרט אונד אַנוויכטבאַרע קראַפּט אַזאַ בער פּאַר דעס מענטשען הונד דען הונד איינעס קערדער פּינערס דיא שווערסטע לאַסט פּאַרזעכענעט אַדער צו געלויבען, צו ערוואַרען, צו פּינערן פאַרטען, ערשטעסטען אַנפּאַנגס דיעזען נוצען, וועלכע דיא עלעקטריציטאַט דער מענשהיים צו לייטען בעשטימט אַזאַ, האט אַזאַ דער פּאַרזע דעס דער אויסשטעללונג באַראַן עלאָנגען אין זייער אַנשפּראַכע אַן דען קראַנזפּרין דערפאַר געקומען, הערעלעכען געראַנגען דיעזען אַזאַ קראַנזפּרין האַרדאָן אין וויען, עבענזאָ שאַנען אַלס קענטעניסליכע אַנזוואַרט אַזאַ, ער זאָנט פאַרענדערט; מיט שפּאַלצען געפּיהלען שטעהען וויר היינט פּאַר איינעס ווערקען, דאָס וויען ענטל שטעהען אלליין דעס אַפּפּער-דייזען פאַרזאָגט-מיט אונד איינער אַנזוואַרט פּאַר מאַנגער פּערזאַנכט דער פּערזענלעכע אַיינער מאַכטיגען נאַטורקראַפּט הונד וויסענשאַפטלעך אַרבייט אונד דער אַזאַמיטעניג דיעזענע מען פּאַר דאָס טאַליכע לעבען נייע באַהען צו בייבען, אַזאַ דער צויעק היינט ווערקען. ניכט דעס אייגענבליקע בליהט דער פּאַרלע ערפּאַל, דיא צוקונפּט אַזאַ איינע גראַסע, אונד איינע ווייט-הויכענער קייט צו בערענענערע אַזאַמיטעניג טיעפּ איינערניגען אין דאָס געאָמסטע לעבען דער מענשהיים געוועלשאַפט, שטעהט בעפּאַר, פּיעל-לייבט אַזאַ עס קוין צו פּאַרלל, דאָס וויען, אָנגעדיך זין דיא הויכע, אבער וויא וויר האַפּען, דאָן דער נאָ האַמענערע אַרבייט דער מאַנגער דער וויסענשאַפט אונד דער פּראַקטיס אַזאַ דיא גראַסע עלעקטרישע אויסשטעללונג אין וויען נאָסטלעכען מיזען ענטשטעהען לאַסט, אַזאַ עס דען ניכט

אונדער פּאָטערשאַדט, אַזאַ וועלכער פּיעשעלס צינדקאַלעבען אַזאַ יאָדער 1883 הערפּאַרונג, דאָס אלטע שמייד אונד שפּאַלייטעריינ פּאַר אימער פּערדראָנגענדיג; אונד דיא שפּאַרינקערזע, האַט זאָ ניכט פּאַן וויען אַזאַ אַזאַ יאָדער 1887 איהרען ווען הונד דיא נאַנצע וועלט געמאַכט? זאָ זעלבסט דיא נאַזעלייכטונג דער שפּראַכע, דיעזע גראַסע אויטוואַלונג אַזאַ שפּאַרישען לעבען, וואַרדע פּאַן זינער אַזאַ מאָדערן אין וויען אויסגעדאַכט אונד ערסט דאָן אין ענגלאַנד הויכענערען. זין שפּיער הען וויר אַן איינער נייען ווענדונג אין דער ענטוויקל פּעלונגענעשטיכטע דעס בעלייבטונגסוועזענס. אַזאַ דיעסמאַל מאַנע וויען זייען ערדענפּאַללען פּלאַמץ בעדייטען אונד אין מער פּאַן ליכט שפּראַהלע אַזאַ דייעזער שפּאַרט אונד נייער פּאַרטישטיט געהע אַזאַ איהר הערפּאַר. איינגעדענק דער האַהען בער-דייזען דיעזער אויסשטעללונג קאַנגען וויר זאָנען, דאָס זאָ דער רייכע אונד דער רייכטיגסט-אונד הערדענעשטאַרט וויען צויר ערדע געוויכט אונד איסאָ דאַנקעדיגער זינד וויר דען בעפּינגערעטען שפּאַטען פּאַר איהרע הערפּאַללע מיטוורקונג אין דיעזער ערנשטען אַרבייט, אַזאַ נאָמען זי. מאַינסטאַט, אונדערעס הערדן אונד קאַזערט, ערד-קלאַרע אַזאַ דיא עלעקטרישע אויסשטעללונג פּאַר עראַפּעט".

וואס אַזאַ דען אייגענשליך דיא עלעקטריצי-טאַט? עס אַזאַ איינע נאַטורקראַפּט, דיא מאַן ניכט זעהען קאַן, דיא אבער דאָר דיא אַזאַ אונד וורקט זאָ וויא מאַן דיא וואַרע ניכט זעהט, זיך אבער דאָ אַזאַ צווייט, דאָס זאָ פּאַרזאָנען אַזאַ. עס אַזאַ איינע אַזאַמבאַרע פּליסיטיקייט, דיא אימער אַזאַ דער ערדע שפּראַכט, אונד אין דיא ערדע צויר קאָסטאַטע, שאַן פּאַר 2000 יאָרען האַט מאַן געוואַכט, דאָס אין שטיב בערענשטיין, אַזאַ עס געווענען ווירד, קליינע שטיבשען שפּראַך פּאַר אונד אַזאַ אַדערע פּאַרזאָבן אַזאַ ערדע; וויר אבער בערענשטיין אַזאַ גרייכיש עלעקטראַן הייסט, זאָ נאָנטען מאַן דיעזע אַזאַ אַזאַעלעקטראַט עלעקטריצי-טאַט. מאַן האַטע אבער 17 הינדערט יאָרע קליינע בערענשטיין דיעזער קראַפּט געקאַנט, ביס געדיקט, דער בערענשטיין פּינערטימסט פּאַן מאַנדענען, דיא ערסטע עלעקטרישע אַזאַמיטעניג פּיעזע דיעזע בערענשטיין אַזאַ איינער שווערעקונגען. דיא זאָ וויא דאָס וואַנערדאָר אַזאַ איינע אַזאַ געדרעקט אונד מיט דער האַנד געווענען וואַרדען, וואַביא בלייכע פּונקען מיט איינעס קליינען געדייט הערוויסשפּראַנגען, דאָס אַזאַ ביא אללען האַרען אַדער פּינען דער פּאַרלל, אונד מאַן שפּייכט פּאַן איינער האַרצעלעקטריציטאַט, וואס מאַן זעהט לייכט זעהן קאַן, ווען מאַן איינע שפּאַנגע זייענעלאַק מיט איינע שאַפּאַלשטאַפּע פּענס רייכט, וואַ עס דאָן איינען לייכטען פּלאַטענשפּאַפּעל אַזאַ ער הען ווירד, דער אַן איינעס זייענפּאַרדען אַזאַ ער האַנט אַזאַ.

שפּאַטער נאַהס מאַן איינע גלאַקעלע אַזאַ שפּאַטע דעס שווערעלס אונד אַזאַ זאָ זאָ דען שפּאַפּעל אַן אונד דאָס פּונקען, דאָס אַזאַ דיא גראַסעלעקטריציטאַט, דיא זיך אבער מיט דער האַרצעלעקטריציטאַט ניכט פּערזאָנען; דיא איינע שפּאַטע דיא קאַפּער אב, וועלכע דיא אַזאַ ערדע אַזאַ ציערע, דיא איינע הייסט דיא "אַזעלעקטריציטיט" פּאַר דיא אַזאַ ערדע דיא, "ניי-ן-עלעקטריציטיט" פּאַר דיא ווען צוויא פּערשיידענע מעטאַללעלע-טען אַזאַ איינערניגענע ווערדען זאָ ענטוויקל קעלט זיך עלעקטריציטאַט, דיא מאַן אַן איינעס

דראַמע ווייטער פּיהרען קאַן, וויא מאַן וואַסער הונד איינע ראַדער פּיהרס. אַזאַ ביהרען דיא איינרעכטונג דעס מעל געראַטען, וויר דיא קראַפּט, דיא אַזאַ דען זיך בעדיהערענדען מעטאַלל-פּלאַטען קאַממע, אַזאַ ענדע דעס דראַמעס, ווען ער וויא לאַנג אימער אַזאַ, זאָ שפּאַרע אַזאַ וויא ביים אַנפּאַנג, אַזאַ דאָר אַזאַ וויא דיעזע לעבעלע וויר קונג מאַכט, הונד דען עלעקטרישען שפּראַך ענט-שטעהען אין פּאַרזען דיעזעלכען צייכען, דיא מאַן דיעזע אַן בידאַקעט מיט איינעס שרייבשפּיעלע מאַכט, מעלענראַף הייסט וויסשרייבער, היינט אַזאַ מאַן שאַן זאָ ווייט געקאַמען, דאָס מאַן זאָנאר מיט יעמאַדען, דער אַן ווייטער פּערזע אַזאַ שפּיעכען קאַן, הונד דיא איינרעכטונג דעס מעלע פּאַר אַדער ווייטיקלונגען. ווען מאַן איינע קאָפּע-פּלאַטע מיט איינער צינפּלאַטע בערענערט, פּאַן יעדער דיעזער פּלאַטען איינע דראַהם ציערע, אַזאַ יעדער דראַהם אין צינפּעלעכען שטיב קאָלע בעפּעסטיגט, אונד דיא בייזען קאָלענשפּיעלען איינאָדער נאַהע ביינעט, זאָ ווירד דער עלעקטרי-שע שפּראַך דיא קאָלענשפּיעלע באלד גליהענדי מאַכען, אונד עס ווירד אַזאַ ליכט ענטשטעהען, וועל-כעס ווייסער אונד העללעך אַזאַ, אַלס זעלבסט דאָס נאַטליכט; זאָ אַזאַ דאָס עלעקטרישע לייכט בעשפּאַטען, ביא דער וועלכע אויסשטעללונג אַזאַ קרויניקס לאַמע צו זעהען, וועלכע זאָ פּיעל ליכט פּער בייזעס, וויא 70,000 שפּערינקערזען, דאָס אַזאַ שאַן איינע קליינע זאָנגע, דיא זיך מענשען ערדאַכט האַכען.

דער עלעקטרישע פּונקע אַזאַ זאָ שפּאַר דיא מאַן אַזאַ מערהערען אַזאַ דאָס פּיע אַזאַ אַזאַ אַזאַ דיא געוואַנליכע ווייזע דאָס געקאָממע האַט, יעצטעס האַט עכען אַזאַ פּראַנצאַז אַזאַ וועלכע דיעזען הויכענענשטעל ערפּונדען, דער פּעראַרמיהלע ווירד הוינגענעטע אונד הונד דיא אַזאַ אַזאַ דראַהמע ווירד איהם פּלאַטליך דער טאָדעסלאַנג געבענען, ער אַזאַ אייגענבליק-ליך מאַכט.

דיא עלעקטריציטאַט ווירד אַזאַ בערענעט, אַזאַ מעטאַלע אַזאַ פּעלעזען אונד געגענשטאַנדע דאָס צו אַזאַ ערווערען; זאָ ווירד יעצטע פּערזעכערט (קניזלעכער) פּעראַלעט (טאַלמאַל) פּעריניגט פּעראַפּערט אונד זאָ ווייטער, דאָס גענטען מאַן גלאַוו אַזאַ דיעזען.

אַזאַ צויר היילונג פּאַן קראַנקהייטען, בעזאָן-דערס ביא רעוואַטשישע גלעדערשפּערצען ווירד דיא עלעקטריציטאַט אַזאַ געווענערט, וואַ צו מאַן דיא זאָנגענעטען, איינדוקס אַלס אַפּאַראַט ער-ברויכט.

ענדליך ליעפּערט אונס דיא עלעקטריציטאַט איינע קראַפּט, דיא באלד דען דאַספּאַ אונד דאָס וואַסער ערווערען ווירד, שאַן זינדען מאַן אין דער אויסשטעללונג איינע עלעקטרישע אַזאַמיטעניג, אַזאַ דעס נאָהען קאַנאַל אין שפּאַר הונד עלעקטריצי-טאַט געטרייענע, אונד 1000 פּערשיידענע מאַשי-נען, דיא אללע מאַגליכע אַרבייטען פּעריכטען, אַהע דאָס וויר דיא מיינענער קראַפּט זעהען; אַזאַ איינפאַכער דראַהט אַזאַ עס, דער זאָ צו פּיהרס.

פיר וועלכעס ועלבער 5 ביס 10 ארמע קינדער צו אונטערריכטן האט. דא צאהל דער צאהלונגס-פעדיגען קינדער זינד איבער 50 יעדענפאלס ווירד פיר און נעהאלט פון 400 פל. יעדליך גאר אנטער. רעפלקטירענדיג וואלדען געפעלליגסט איהרע געזוכט זאמט צייגניסע, אנטאבע דעם אלטערס ביס אס 1 טען סעפעמבער איינערדען דער פארשטאנד צו מאריטאטא (בידאר).

ה א נ ק ו ר ז

אין דער אייז. ארט. איר. קולמוס געמיידע קאלבורג נעכט פריעסבורג איזט דיא שמעללע איינעם שוחט ובוזק בעל תפילה וקורא ויזא אויך צוגלייך אייניגען קינדערן דען אונטערריכט אים יידישען ויזא אויך אים דימשען צו ערטהילען, מיט דעם פירקען יאהרעכענעהאלטע פון גולדען. 300 ע. ו. נעכטס זאנסמיגען נעבענעמולעמעטען פרייער וואהנונג אונד שחומה לענגסטענס ביו ר"ח אול צו בעזעטצען. דערוועלבע מיס אויך פערזעהען זיין מיט קבלות פון אנערקאנטע ארט. ראבבינער. דעם אקצעפטירענדיג ווערדען בלאס נאך פעהרעלטמיס דער ענטפערנונג ריזעקאסטען פערנימעט.

דער פארשטאנד מאקס פליישמאן.

דיא נייעסטע ערפינדונג

איזט דאס נאך פראפעטאר באנאר אים אמעריקא ניי-פעריעסטע עראסמישע ברוכאנד פון פאליש-צעה. וואיקאל פיר הערען ארט אויך פיר דאסען אונד קינדער; ועלכעס אויס אהען פערדען אים ריינעס נומי קונסטליך קאנשרואירט אונד האט דען צוועק, דאס עס ועלכעס דיא פעראלטעסטען כרויע און קורעסטער צייט אויך נלייכע לאנע כריינט. פרייער: איינפאכע פון 4-6 גולדען, דאספערטע פון 10-15 גולדען. פיר קינדער אויס דיא האלפטע ביל-ליינע.

גראפעס לאנער אין מיטטער-שניטען, לופט-פאלסטעין, בעט-אינלאנק, נומי-שניטען אונד אללע נומי-וואריע-אויסקל. ביזא גרובערען כוונטע אנצווע-בען אב רעכטס, לינקס אידע דאסעלעס, זא אויך דיא ליבווייטע.

MORITZ POLITZER, k. k. Bandagist, Budapest, Franz-Deakgasse.

פרוכטפרייע דער קארנהאללע פון 18 איינסט

פרטים	צייט	סך	פרטים	צייט	סך
קארנהאללע	75	7.75-7.00	קארנהאללע	75	7.75-7.00
עירסטע סאלן	76	7.50-7.00	עירסטע סאלן	76	7.50-7.00
עירסטע פוסטער	77	7.00-5.70	עירסטע פוסטער	77	7.00-5.70
האפער	78	6.55-6.20	האפער	78	6.55-6.20
קוקרוין באנאשער	79	6.65-6.60	קוקרוין באנאשער	79	6.65-6.60
אנדערע	80		אנדערע	80	
הירזע דאשער	81		הירזע דאשער	81	
ווייזען	75	10.70	ווייזען	75	10.70
סער העיכסט	76		סער העיכסט	76	
קוקרוין	77		קוקרוין	77	
עירסטע	78		עירסטע	78	
האפער	79		האפער	79	
רעסט	80		רעסט	80	
הירזע פרייכע	75	10.50	הירזע פרייכע	75	10.50
פילדען	76	10.50	פילדען	76	10.50
צוועיגבאגןען	77	12.00	צוועיגבאגןען	77	12.00
ליינען	78	16.00	ליינען	78	16.00
עירבען	79	12.50	עירבען	79	12.50
הירזע ברוין זאק	80	13.00	הירזע ברוין זאק	80	13.00
מאקן נרויער 29 פל בלי	81	32.00	מאקן נרויער 29 פל בלי	81	32.00
האנפאשען	75	11.50	האנפאשען	75	11.50
רא-ה-שפירוס 83.75 גול.	76		רא-ה-שפירוס 83.75 גול.	76	
שפירוס. פריעסעפענוו. 36.30 גול.	77		שפירוס. פריעסעפענוו. 36.30 גול.	77	

ק א נ ק ו ר ז

אין דער היזענען איר. ארטהאד. קולמוס-ע. מיידע איזט דיא שמעללע איינעם פא-ציגליבען בעל תפילה שריב מימחה וקורא, מיט איינעם יעהר-ליבען געהאלטע פון 400 ביז 500 גולדען, נאנצער שחומה (מיט איינעם עטרענעניסע פון צירקא 200 פל.) פרייער וואהנונג אונד עמאלמעטע כאל-דינסט צו בעזעטצען.

בעזערבער, וועלכע אים בעזעטצע פון צייג-ניסען פון אנערקאנטען ארטהאד רבנים זינד, וואלדען דערען קאפייען און דען געפערטיגען פאר-שמאנד עהעסטענס איינערדען.

נור דער בערופענע ווירד צו איינעם פראבע-פארטראגע צוועלאסטען אונד נור דעם אקצעפ-טירטען ווערדען ריזעשפעזען פערנימעט.

באנייהאד, די הדברים תרמ"ז לפ"ק.

דער פארשטאנד דער איר. ארטהאד. קולמוסעמיידע.

ק א נ ק ו ר ז

אין דער היזענען ארטהאדאקסטן, געמיידע איזט דיא שמעללע איינעם שמש וועלכער שוחט ובוזק, קורא ובעל תפילה זיין מיס ויזא אויך דאס חברה שמשות צו פערזעהען האט מיט דעם וואכענעהאלט פון 4.5 ע. ו. ו. זאמט האלבע שחומה פרייע וואהנונג, זאנסמיגע נעבענעמאל-מענטע זא פארט צו בעזעטצען.

בעזערבער, וועלכע אים בעזעטצע פון צייג-ניסען פון אנערקאנטען ארטהאדאקסטן רבנים בזמינו בעזעטצען, ווערדען העפלדיך ערוכט זאלבע לענגסטענס ביס ענדע דייעס און דען פארשטאנד איין צו שיקקען, ויזא אויך איהרע פאליליען צאהל אנצוגעבען, אונד האט דער בערופענע צום פרא-בע פארטראג צו ערשינען, אונד ווירד דעם ארט צעפטירטען דיא ריזע קאסטען פערנימעט.

פארשטאנד דער שאלנאטאינער ארטהאדאקסטן אירזעלשען געמיידע.

ק א נ ק ו ר ז

אין דער היזענען ארטהאדאקסטן, געמיידע איזט דיא שמעללע איינעם דיפלאמירטען לערערס דער דער אונטארישען דימשען אונד העברעאישען שפראכע אין ווארט אונד שירשט מעכטיג איסט אס 1 סעפעמבער ד. י. צו בעזעטצען. אונטער פאלגענדען בעדיינגניסען: דער אקצעפטירענדיג האט דיא שולע אויף איינער האנד צו פיהרען יעדאך ווירד ועלבער פון דער געמיידע סבוועני-טאגירעט.

(א) לאקאל זאמט נאנצער שוהל - איינריכ-טיג (ב) 50, ביס 100 פל. עון יעדליבען בייטראג

215-225 גול. איינמאל פערזעצטע טעריען פון 12-15 קילא 165-162 גול. צוויימאל פערזעצטע טעריען 16-18 קילא 165-163 גול. דריימאל פערזעצטע טעריען 19-22 קילא 166-164 גול.

ק א ל ב ע ל ד ע ה , בריווע 9-12 ק' 425-445 גול. געזעכטע 6-9 ק' 365-375 גול. פער 100 קילא. היינט, וויר נאטירען פער 100 ק' אונטארישע קוה. היינט 110-105 גול. אכטעהייטע טראקענע 110-112 גול. ראקטייע 12.50 - 13.50 גול. פער פאר. קאלב-פעללע אהנע קאפצע 220-224 גול. פער 100 קילא.

ש א ט ע ל ל ל ג , אין פאריווער וואנע ווארדען 8000 שטוק פערשיידענע נאטונגען פערקויפט אונד צוואר דייטשוואלליגע 3.50-4.20 גול. פער פאר. בא-שער אונד באנאשע 135-150 גול. מירקישע אונד מאצעדאני-שע 38-39 גול. באמישע אונד קראשישע - 37 גול. סער-בישע 130-140 גולדען. פער 56 קילא. - (אללעס פער פערזעצטע).

ל א מ מ ע ע ל ל ע , דייטשוואלליגע 65-65 גול. באטשקער אונד באנאשער לייעט 90-100 גול. (אללעס פער 102 שטוק.)

ק י ט צ ג ע ל ל ג , צו 132 גול. פער 100 שטוק. באטשקערט (אל 1200 מטצ' 77.0 ק' 10.75 פל (אללעס פער 3 מאנאטע))

נאד-אונטארישע 100 מעט' צער' 77.0 קילא 10.15 גולדען. 000 מטצ' 79.0 ק' 10.15 גול. 000 מטצ' 79.0 קיל. 16.25 וול.

אראדער 100 מטצ' 80.0 קילא 10.00 גולדען. -

לאסטא-ציעדונג פון 18 איינסט

אפען	53	6	39	34	42
ליינען	72	34	55	36	52
פריעסט	10	85	9	3	39

אן אונזערע געעהרמען לעוער.

דורך ערהאדאקטע אונזערעס ועמערס איזט אין דער לעמטען נוממער אונזערעס כלאטמעס איינע מענע פון דוקעהלערען אונטערליפען. פיר דיא וויר אויס גיטע ענטשולדיגונג ביטמען. דיא רעדאקציאן.

פעסטונג פאן זינגען, ביים זינגע וואפען, דא גע-
רעכטיקייט אונד וואהרהייט זענענעס האטמען, דא
ליעבעפאללע זינגע צו זינגען גלויבענדיגע קאנסע-
דארק איהם, אללע שוועריגקייטען צו בעזענען
אונד זינגע בעגייסטערונג פיר זינגען גלויבען לענסע
אידס אין דער פערטהיידיגונגסרעדע דאגנערווארטע
אין דען מונד, דאס דא באזען גענענער ערבעכטען
וויא דא נעטצענפארפאפעטען פאר דעם היסטלישען
פיער דעם זלידו הנביא.
אויך דער דר, ראנא איזט אין בעגייסטער-
טער יודע, אונד פערשיטטענע אלס פאכמאן אס
בעסטען זינגען קאלעגען היומאן !

פערשידענע ניאייגקייטען.

* (צום געבורטספעסטע דעם קאנינס)
וויא מאן אונס אויס העוועט שרייבט, וואודע אין דער
דארטיגע אור, קולטוסגעמינדע דאס געבורטספעסט דעם
קאנינס אין פראסטער וויזע נעפיעט, וואריא דער
אבערהאנדע יאקאב עלפער איינע ערנייערע רעדע
הילט. — דעסלייכען בענינג אויך דא אור, קולטוסגע-
מינדע אין דוא-פעלדוואר, זעה פרייליך דאס געבורטס-
פעסט דעם קאנינס. דא דאס נעשהו כיו אויס לעפעטע
פלאטענען פילענדען אנדעכטיגען בעטעטען מיט אי-
ברונט פיר דאס וואהל דעם קאנינס אונד דער נעאסטען
הערשרפארמיליע. — אויס גאלאגן ווירד אונס נעשריע-
נען: אנלעסליך דעם געבורטסאנספאפעסטע דעם קאנינס
פאנד אויס העווענעס אור, טעסטעל אין פיערליכער נאָם-
טענדענצט שטאטט ביא וועלכעס אויך פיר דא גלוק-
ליכע עטביטונג דער קאנפערנעסטען געבעטע איינג-
פראכען וואודען.

איבערהויפט אויס אין פאסט אללען זינגאנען דעם
לאנדעס פיר דאס נעליעכטע געקראנטע הויפט אוועניעס
קאנינס איבערנעמיט געבעטע וואודען, נאך דעם אור-
שפיענע אווענער הכמים יל, בעטע פיד דאס וואהל דער
רעזערונג!

* (דא אונטערזוכונג בעציניליך דער
שטראסע סעקראולל) אויס בענדעט, דערציט
בעשניען זיך נאך 82 אינדוידוען אין האפט אונד ווערען
אין גאנצען 82 זיך פאר דעם שטראפעניכטע צו פראנט-
ווארטען האבען, אללען דיעזען ווירד דא טהילנאמען אן
דען פערברעכען דער וועהשטערונג צור לאסט געלענט.
* (דא פרעדיגט איינעס רוססישען
יידיש ליבען), דער יעקאטערינאפאלאוקא ליובאק
יעקאטערינאפאלאוקער בלאטט" פערפאפעטליכע דען

טעקסט איינער פרעדיגט, וועלכע דער רוססישע פאררער
פאן יעקאטערינאפאלאוק, פ. עליא בערעשטשאצקא, אס 7.
ה. מ. פאר איינער נראסען פאלקסגעגעטע אפגעטריק אויף
דען טרייבען דער אס 2. אונד אס 2. ה. מ. צעשטאך-
טען דיישען היזער פאן יעקאטערינאפאלאוק געהאלטען האט.
דינע פראדקט לויטע ווארטליך פאלגענדערמאסען:
"דינע לייטע (נאמליך דא אנטיעמיטשען עקס-
צידענטען, פלינדערער, זענען או. ז. ו.) האבען דורך
איהרע שמאכפאללען האנדלונגען אונס אללע ערנייערונג-
טעטע ווערענען אללע אונזלייביגען אונד פרעמדען אונס
אויסלאכען אונד זאגען: זעהט, וואס פיר איינען גלויבען
וויא האבען! נור דעם נאמען נאך ונד וויא כריסטען, אין
וויקליכקייט אבער אָנער אלס דא היידען! זעהט איהר
וויא דאס רוססישע פאלק אויז, דאס מאן ניכט איינמאל
אונטער דען ווילדען איינע זאלכע אייגענשאפטקייט אונד
וויקליכקייט, איינע זאלכען אונגעקראמט דען בעהארדען גי-
גענאיכער אנטרעפען ווערען, דאס מאן עס וויא דא
וויילדען טהירע מיט דער וואפענענוואלט באַרניגען מיטען!
עס איזט שמערצליך אונד צום וויינען טיטערליך, איינע
זאלכען פאָרווארף צו האָרען! וואס איזט אבער צו טהון!
ניכט אונס קראפט, אָ נאָט, איינע זאלכע שמאך צו ער-
טראגען! וואס ביא אונס אז דינען טאנען אן שווערען,
דא זעלע איינע וואָלעניגעטען מענטשען ערשיטטער-
דען פערברעכען געשעהן אויז, דאס איזט נאטירליך ניכט
ווי ערען גוט צו מאכען.
עס בלייבט אונס, וואָללען וויר ניכט אין דען אויגען
אללער רעכטליך דענקענען מענטשען אלס באַנעיוויכטער
אונד באַנאיערען געלעטע, ניכטס אנדערעס איביר, אלס
דורך פערניגעטען ראטהעלאגע אונד נוסע ביישפיעלע
אונטערניגעטען, צינעלאָזע לייטע פאן איינער ווערער-
האלונג זאָכער טרייניגען אונד איינעס כריסטען אינאור-
דינען זאנדלונגען אכצוהאלטען.

**איירוף אן זאממליכע הערען אחרונים-
האָנדלער.**

וכפרט אליכם אישים הרבנים צדיקים נאני
הדור ד' עליכם יוסיע אקרא!
געטוטצט אויף דא ווארטע אונטערער פרא-
פעטען במקום שאן אנשים השתדל להיות איש
פיהלע און זיך פארטאלאכט, פאלגענדען אויפ-
ערנעהען צו לאסטען, מיט דעם בעוואוסטזיין, דאס
ער אללגעמינען אנקלאנג אונד בעה"ד איינען
ניכטטיגען ערפאלג ערציעלען ווירד.
עס איזט יעדעס אחרוניםהאָנדלער, וועלכער

ראנג ער דא האַנדע, אונד דא פעציווילינג דורכפאר-
זינגע ועלכע אונד זינגען לייב.

וויא זאָ וויסט איהר דאס? פרוג ברוך בעווענט.
פאָם געפאנגענעווארטאָן ועלכט. ער איזט איינע
קנדע פאן טיינער פרויא, דא איהם טיכער אונד ליינאנד
ועלכטס אויס היים גינגט, אונד אלס ער געהאנדעלט
נעסטען אין אים שאַנעס טוך פיר זינגע פרויא אונד דען
פרייס פון האָך פאנד, אָב ער גען אויך דאס טוך האַסטע
האבען מאַנען, האט איהם לייזע מינע פרויא געזאגט, איהר
קענט עס האבען אום דען האלבען פרייס, וועגן איהר פיר
זאגט, וויא עס שעהט אום אווערען גראַפען רי, אום
דען וויר אללע שרייען אונד בעזאָרנט זינג, האט ער גע-
שיטעלט מיט דעם קאָפּע, האט דא געזאגט: איהר
קאָנט דאס שאַנען טוך האבען וואָהלפילער, איהר קענט
עס האבען, דאס גראַפען שאַנען טוך אום נאר ניכטס, וועגן
איהר פיר עס זאגט אויף טרייא אונד געוויסטען, האט ער
אימטער נאָך געשיטטענע מיט דעם קאָפּע, אבער אלס
זא אן דער טהירע געווענען, האט ער וויא צוריקגע-
פירן, אונד זיך דאס טוך נאָך איינמאל ציינען לאסטען,
אונד דאן לייזע איהר אים האָר געזאגט: ער זעצט אין
דער ראַשען קאָפּע וויס דרייא טאנען; אבער ער איזט
זעהר רוהיג, אונד שרייט ניכט וויא דא אנדער, דא דא-
זיך קאָסטען, זאָנענען זעצט נאנץ שילל, אונד זינג זאָ
פראַסט אונד זאָ אונטערזינג אויס, אונד ערווערעט דען
גרוס אימטער זאָ פריינליך אונד מילד, וויא ער אין ווי-
נעם לעבען נאָך קיינען געפאנגענען געזעהן אין דער ראַש-
הען קאָסטער, דאראַוויף האט ער דאס טוך געקאָסטען, אונד
מינע פרויא איזט הייס געזאגנען, אונד האט עס פיר
ערצאָהלט."

וויא שלונג אונטערס יאָזעף דאס הערין אין באַנער
ערווארטונג — אָך, קאָננט עס דאך קרים הייל זיין, דאס
ער צו ערפאָהרען דאכט, זאָנענען פילעמער איינזיכט ער-
האלטען אין איינע טיעפע פערשריקונג, אין וועלכע
זיין מילדער, געהוירדיגער פאסטער געראַהען.
גוף וויא שעהט? האָב ברוך, דער אַלטעסטע
אום קרייזען אן, האבט איהר וואס הערויסגעבראכט איבער
דען פראַפעסטע אוועניעס רבי?
איינע ווענטען דען קאָפּע; אללע מאכטען אין
טיקע ערניכטעס נאכדענקליכעס געוויכט; אללע שווענען.
"רב משה" שפראך ברוך וועדער, "איהר וויר
דאך זעהר אנגעזעהן ביא גראַס אונד קליין, וואס וויסט
איהר?"
"אך האבע ערפאָהרען, בענאנן ענדליך דער קליינע
דיקקע מאַנג, דער טראַקן זיינער ליבעכעשאפטעהייט
איינע אונגעוואָהנליכע בעווענליכקייט ציינגע, אונד אויף
זינגעס האָבען שטולהל אין איינעס פארט באלד אין דא
האָרע, כאלד הינגונטערושטען, אך האבע ערפאָהרען,
וואָ דער רבי זעצט — אין דער ראַשען קאָסטער...
דאס זיך נאָט ערבאָרעט!" שפראך דער נאנע
קאָר.
"אום נאָטס, וואס איזט דאס, דא ראַשע קאָסטער?"
רעף יאָזעף אויס.
"דא ראַשע קאָסטער" שפראך דער קליינע, דיקקע
מאנג, דא ראַשע קאָסטער, דא זעצטען דא פערברעכער
דארין, דא אויף דען טאָרס אונגעקראנט זינג, ביא וואסמער
אונד בראַט, אונד זעהן דאס ליכט דער זאָנען ניכט, אונד
אשהטען דא לושט דעם היממעלס ניכט, אונד דירפֿען
קיינען זעהן, אונד דירפֿען קיינען האָרען...
אָך מיין פאסטער, מיין פאסטער!..." שריא זאָזעף
אויף, אונד דאס הויפט פעלע אין דא האָנדע, אונד דאן

קורצום, ניכט דא וואָרטע דעם רבי אליין, ניכט דער
רבי ועלכטס אלליין, זאָנענען נאך וואס אנדערעס טום
דאזיגענערשטעקען... דאס האבען וויר אונס בעדאכט,
דען דא וויסט וויר זינגע וועגן אימטער דורך דא דעקקע
ווייל וויר אימטער עטוואס גענען אונס אונטער דער דעקקע
פערניכטען מיסטען...
"אונד וואס האבט איהר געהאן?..."

וויא האבען פארעכט אונס פערברעכער, אללעס
מאָגליכע אנטוואַנענען, אום ערסט צו וויסטען, וואס עס
איזט, דען וועגן וואס ערסט ווייס, וואס עס איזט, פערט
מאן אויך לייכט, וואס דאנענען צו טהון אונד יוסט הייס
אבער, האבען וויר אונס פערברעכער וועדער צוואס-
מענצוקאסטען אין דינענע מינער שטיכע, אום אונס מיט-
צוטהיילען, וואס וויר ערפאָהרען, אך וואָנערען מיך, דאס
נאך קיינער געקאָסטען, רייסט אב יעטעטע, ווא ווערען
כאלד הער זיין...
אונד זעהע דא, עס פאכעט אן דא הייסהייערע;
ברוך אָפּנעטע, אונד צווייא מאַנער, דענען כאלד מעהרע
פאלנטען טראַטען איין; אויך דורך דא הייסהייערע
קאסטען עטליכע, אונד עס מאַכטען כאלד צעהן צוואסטען
זיין דא מיט שטיינען דען יאָזעף בעויללעקאסטען, אונד
איהן פרוגען, אָב שאַן דאס גראַפע חידוש (נייאיקייט)
נאך מעפין געקאָסטען, אונד ער דעסחאלב צוריקגעקעהרט
וואס פרייליך דורך דא קורצע דער צייט אונד דא לאנג-
זאמקייט דעם דאמאליגען רייזענס זיך שיער אונטאָליך
ערוועיס.
ברוך מוסטע מאכען ביכעהויפען ביא וויסע
שאפען, מאכטעס קליידונגשטיק אונד געראַהע אין דא
קאסטער פראַנען, אום רויס פיר זינגען בעווד צו ערהאל-
טען; ענדליך זאסטען וויא אום דען טיש הערנס, אונד דא
בעשפּרעכונג קאָננטע בענינגען.

(פארשטעצונג פאלנט)

גראף שאמבארד אויף דעם שמערבער בעטטע.

ביינאך 1000 יארהע אלט איז דאס גע-
שלעכט דער בורבאנען. דאס דורך איהרע פער-
וואנדטשאפט מיט דעם קאנינגליכען הייזע דער
קאפעטיס אויף דען טראן פאן פראנקרייך קאמען.

יונגער גליקליך וואר, אים אלטער אבער אינגליק-
ליך איז?

קאָשומה איבער דען אַנטיסעמיטיסמוס.

פעטטי נאפלאָ פּערפֿעקטליכע איינען
בריעף קאָשומהס. דער זאָ לויטעט:
"אויך האבע צווישען דעם מענטש אונד מענשען
ווענען דער ראסע, שפראכע אונד רעליגיאָן נא
איינען אנטערשיידע געמאכט אונד ווערדע אויך
קיינען מאכען; דער אנטסעמיטישען אנטאטאָן
שאַמע אויך מיך אלס זאָהן דעם 19 יארהונדערטס;
אויך בעדיינע זא אלס אינארא אונד פּערדאטמע זא
אלס פּאַטריאָט. אויך פּערדאטמע דען אנטסעמי-
טיסמוס שאָן אים דעם גרונדע, ווייל ער רוקובטליך
דער אבשייבערדען געוועללשאפטליכען אונד
פּאַלסטיינערשאפטליכען איבער דא ערשיינונגען
דערוועלטען אלס איהרע אורזאכען דארשטעללעט
אונד הערדורף, אלס אָב ער אין דען זאָלע דער דעם
היימאטאָליכען געמיטוואהרע פּיינליכען פּערטערן
אינטערעססען געטענען וואָרע, דא אַיפּטער-
זאמקייט פּאַס ערקעננען אונד היילען דער וויקריקיי-
כען אורזאכען, יענער אַיבעל אבבענקט. אויך פּער-
דאטמע דא אנטסעמיטישע אנטאטאָן אויך דעם
גרונדע, ווייל דאס הויכאויס קיינען פּראקטישען
זיערטה האט; דען עס איז אַינטאָליך, פּאַן דעם
אונטארשישען געזונדען מענשענפּערשטאנדע זאָ פּער-
הויטמיט פּאַ-אַיפּטענען, דאס אויך נור אין
מענטש אים לאנדע וואָרע וועלכער גלויבען קאָננעט,
דא צוריקנאמע דער עמאנציפּאַטאָן אָרדער, דא
פּערטרייבונג פּאַן זעכס ביס זעכענמאלהונדערט
טויזענד מענטשן אים דעם לאנדע זיא אין איראָן
פּאַ אונד אים געזענענען איהרונדערט מאָנאָך,
ווען שאָן נישט דער געדאנקע זעלבסט איינע מאָ-
רלישע אונגעווערליכקייט וואָרע, אויך פּערדאטמע
דען אנטסעמיטיסמוס שלעסליך, ווייל דאס, וואס
דען יודען פּאַרנעוואָרפּען ווירד, דאס זא נאָמליך
צום שאַדען אַנדערער מענטשען צוואסמענהאלטען,
זיך פּאַן דענווערבען אבזאָרדערען, עבען דורך דיעזע

איבער דה היימאן.

דה ראַנאַ, אַוואָקאַט אין פּאַנאַוויש, שרייבט
איבער דען וואַקערען פּערהיידענער היימאן:
עס פּאַללט איינעם שווער צו זאָנען וועלכע
פּאַן דען פּערהיידענערן דער פּאַרציע גענעבען
ווערדען זאָלע. דא האבען אין יעדער פּאַר זיך נאָך
עס פּאַרציע; יעדאָך געבוהרט דעם דה היימאן
דער ערשטע פּראַטיץ, ווען נישט אין דער געשיכטע
דער פּערהיידענער, דאָך אים הערצען דער יודען.
דען היימאן וואר נישט בלאָס פּערהיידענער, זאָן-
דערן אויך אין מאָטריערע, אין מיטוידענערע, ער
וואר איינער מאכטיגען באַנדע גענעראַלבער, דא
אויף מיט אינגעליכען, אונטערהאַרשען פּערפּאַלונג-
גען פּלאַנעס, זעלבסט דער מיטעלמאַרד וואר דאָס
צו פּערברענגען, וואָ פּאַן דען קאָננליכען שטאַטס-
אַוואָלס אַנטרופּע, ערדלויכע צייגען בערהאַרשע,
פּאַלשע צייגען אבזיכטעס, פּאַמאַקאַללע פּאַלש-
טע, קאָננעט דא נישט אין אַטענעטאט גענען דאס
לעבען דעם קוהנען יודישען פּערהיידענערס
שטאַטספּרעזידענט? היימאן מאכט עס וויא אין פּעלד-
הערד אין איינער בעלאַנדערטען פּעססונג, כאַלד
מאַכט ער איינען אַרפּאַלל אום דא בעלאַנדערע
צוריקצוראַנגען, כאַלד פּערהיידענער ער דא

דיא לעטצען בורבאנען האבען איבערהויפט
אין זעהר טרויריגעם שיקאָל: ליהוויג דער זעכ-
ערהיגע איז אין דער גראַסען פּראַנאַלישען רע-
וואָלוציאָן אויף דעם שאַפּאַס הינגעריכטעט וואָר-
דען, אונד מיט איהם דא קאָנינג אין אַנטאָא-
געטע, דא סאָכטער דער קאָווערן מאַריא מהער
רעזיא; זיין זאָהן שטאַרב דורך דא מיטהאנדלונגען
זיינעם קערקעמיסטערס, דעם שויכטערס סימאן.
— קארל דער צעהנטע, דער 1824 אויף דען טראָן
קאם, מוסטע אין דער ווילדעפּאַלוציאָן 1830 אבדאָן-
קען, וואָרע ער נאָך ענגלאַנד גינג, דאן אין פּראַנ-
זיך אַיפּהיילעט אונד 1836 צו גאַרן אין דער פּער-
באַנונג שטאַרב, זיין זאָהן, דער הערצאָג פּאַן
בערזיא, וואר שאָן 1820 פּאַן לואוועל ערמאַרדעט
וואָרדען, דער לעטצע דיעזעס אלטען שאַטמעס
ערלייכעט דא שרעקליכע מאַרעסארט דעם פּער-
הונגערנס, אונד זיינע קאָננליכען היימאטערע
קאָננען איהם נישט האַנצ פּערהעלפען, דאס ער
זאָמט ווערדע, וויא ווארד זאנע דער מדרש:

אי לו למלך שבקטנותו הצליח ובקנותו לא
הצליח? וועהע דעם קאָנינג, דער נור אין יוניער

פּאַלליעטאָן.

דאס הייז דעם אַהויס.
(4-5 פּאַרטימענט.)
שלוכצענער פּוהר יעטעט פּאַרס: ווייס איך נישט,
וויא ער גערעדט האט, אלס דער נאָסע נאָסע טיינען
אייגענען זאָהן זיך פּאַן מיר אלס אַפּטער פּאַרלאַמענט
האט ווירד דען טאָר. צוואנצע יארהע נור דאיינער פּער-
באַנונג, אבער טיינען זיך זעהען איך נאָך פּאַר מיר ליענען,
אונד דען נאָסען רבי האָרע איך נאָך שפּריבען מאַכטיגע,
טיינעט וואָרע... איינע מוסטער פּערניסט נישט...
ער וואר זאָ נאָס אונד זאָ שאָן, וויא דער יאָזעף דא יעטעט
צוריקגעקערט אויב...
אונד דא וויינטע. ברוך נאָהם דען יאָזעף אן דער
האנד אונד פּוהרעט איהן צום טיש; ווארע ביכער אונד
געראַסעט פּאַן איינעם שוואַלע, אונד טרוג דיעזען הערבייא,
דאס ער זיך זעטען,
דיא אלטען פּוהרען אין איהרעם אבנעמאחלע פּאַרס,
אבער יאָזעף קאָננעט נישט געניסען, איינע לאַנגערע צייט
שווערען ויא אללע דרייא, דאס שרעקליכע עראייניגס,
ווערבעט איהנען דאס הערען בעלאַסעטע, קאָננעט דאס
רעכטע וואָרע דער אייכשפּראַכע אין איהנען נאָך נישט
פּינדען.
ענדליך פּינג דיא אלטע אן: "נון, ברוך, זאנע דעם
יאָזעף אן, דאס וויר נישט בלאָס שויללע געוועסען אונד
געוויינט האבען, זיטדעם דאס נאָסע פּערהאַנגעס הערען
געבראַכען איבער דאס הייז זיינעם פּאַטערס, ניין, נישט בלאָס
שויללע געוועסען...
וויא, אַהויס? פּוהר יאָזעף אויף.

נין יא" שפראך דיא אלטע, וואס זאָל זאָ קליינע
לייזע טרוג קאָננען אין זאָנען, אין דיא נאָסע, מאַכטיגע
פּערוואַנען איהרע האַנדע היינטערמאַכט האבען...
זאָ ווייסט דא עטוואס נאָהערעס, אַהויס איבער
דאס שווערליכע געהיינטע, דאס אויף טיינעם פּאַטערס
הויס אונד הייזע לייזע? ווייסט דאס, ויא אונד ויא ער
זיך געפּינדעט? דאס דאס איך עטוואס צו וויינע רעם-
טונג פּערוואַכט?
"דאס פּאַנסע צו פּיעל אויף איינמאל, יאָזעף, ווייל
דאס צו פּיעל ערוואַרעטעס, לאס טיך רוהיג רעדען, טיין
זונג, וויא וויר אללע אַננעקאָנעט ווארען, אלס דיא
נאכריכט קאם, אונטער ערוואַרדענער רבי ויא פּלאַטצליך
אינס געפּאַנגענס געביכט וואָרדען, אונד צוואר דורך אין
נאנצעס הערע פּאַן אַרדאטען אונד פּאַליצייסטען, דאס מאן
דענקען קאָננע, וויא נאָס אונד וויכטיג, אויך זאָנע —
קאָננעט דאס וויר לייכט פּאַרשטעללען, דיא פּאַן דער
אַנקלאַנע פּערוואַרעטעס, באלד עטוואס, דאס נאָמליך זיך
פּאַטער געשריעבען האבע גענען דיא כריסטליכע אמונה
שווערע אונד הארע ווארעט, נון קעננע איך דאָך אללעס,
וואס זיין פּאַטער האט רוקען לאַסען, וואָרע פּוהר וואָרע,
אונד קיין כוּד דיינעם פּאַטערס איז נישט געווערעט, אונד
ווערדע הונדערטמאל דורך טיינע האַנדע גענאָננען; אונד
ער האט צוואר געשריעבען קראַפטיגע אונד נאָסע וואָרעט,
אבער נור פּער הויט משע; אלס מאן נישט גלויבען
ווייל, וואס פּוהר אונזערן גלויבען, ויא טענען דאס
כריסטענשאַהט, קאָננען מאן נישט זאָנען, דאס רבי האַללער
געשריעבען גענען דאס כריסטענשאַהט.
נאָסע ויא דאנק! זאָ ווירד דיא אינשולד צו פּאַנע
קאָסען...
יא, דאס האט אבער מאַכמאל געוואלטיג לאַנגע
צייט, אונד אונזער נאָסער רבי האט נישט לאַנגע צייט,